

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2022 r.
poz. 406, z 2024 r.
poz. 834.

U S T A W A

z dnia 6 lipca 2007 r.

o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych

Art. 1. Ustawa określa zasady i sposób realizacji uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, zwanego dalej „ekwiwalentem”, przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych od dnia 1 stycznia 2002 r.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) osoby uprawnione – emerytów i rencistów mających ustalone prawo do emerytury lub renty, którzy pobierali bezpłatny węgiel w naturze od przedsiębiorstw robót górniczych lub przeszli na emeryturę lub rentę z tych przedsiębiorstw oraz wdowy, wdowców i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po byłych pracownikach przedsiębiorstw robót górniczych, uprawnionych do bezpłatnego węgla na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r., i którzy uzyskali emeryturę lub rentę przed dniem 1 stycznia 2007 r., a po dniu 31 grudnia 2001 r. nie pobierali ekwiwalentu;
- 2) przedsiębiorstwo robót górniczych – przedsiębiorcę prowadzącego roboty górnicze pod ziemią związane z budową, utrzymaniem lub likwidacją zakładu górniczego.
- 3) (uchylony)

Art. 3. 1. Ekwiwalent nie przysługuje osobom uprawnionym, których roszczenia z tytułu prawa do bezpłatnego węgla zostały zaspokojone przed dniem wejścia w życie ustawy.

2. W przypadku gdy roszczenia, o których mowa w ust. 1, zostały częściowo zaspokojone ekwiwalent przysługuje w części niezaspokojonego roszczenia.

Art. 4. 1. W razie zbiegu u jednej osoby uprawnionej prawa do ekwiwalentów wypłaca się jeden ekwiwalent.

2. W przypadku gdy prawo do ekwiwalentu przysługuje osobie uprawnionej do renty rodzinnej, do której jest uprawnionych więcej niż jedna osoba – wszystkim osobom do niej uprawnionym przysługuje łącznie jeden ekwiwalent. W razie podziału renty rodzinnej ekwiwalent ulega podziałowi w częściach równych, odpowiednio do liczby uprawnionych.

Art. 5. 1. Wysokość ekwiwalentu stanowi iloczyn ilości węgla objętego uprawnieniem, która nie może być wyższa niż 3 Mg węgla kamiennego rocznie i przeciętnej średniorocznej ceny zbytu 1 Mg węgla kamiennego w asortymencie Orzech.

2. Za rok 2002 cenę zbytu 1 Mg węgla kamiennego w asortymencie Orzech II ustala się na podstawie ceny zbytu 1 Mg węgla kamiennego w asortymencie Orzech II z roku 2006.

3. Za lata następne minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi, w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, ustala i ogłasza, w formie obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, przeciętną średnioroczną cenę zbytu 1 Mg węgla kamiennego w asortymencie Orzech, z roku poprzedzającego rok, w którym ekwiwalent ma być wypłacany, skorygowaną o przewidywany wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych na rok planowany.

Art. 6. W przypadku gdy prawo do emerytury lub renty powstało w trakcie miesiąca, ekwiwalent wypłaca się za pełny miesiąc.

Art. 7. 1. Ekwiwalent wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej „ZUS”, zgodnie z harmonogramem, o którym mowa w ust. 5, na wniosek osoby uprawnionej.

2. Wniosek o wypłatę ekwiwalentu zawiera:

- 1) imię i nazwisko osoby uprawnionej;
- 2) numer PESEL albo rodzaj i numer dokumentu tożsamości obcokrajowca;
- 3) adres zamieszkania osoby uprawnionej;
- 4) numer świadczenia osoby uprawnionej;
- 5) nazwę przedsiębiorstwa robót górniczych.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, należy dołączyć dokument potwierdzający uprawnienie do ekwiwalentu i określający jego wysokość oraz oświadczenie osoby uprawnionej o niepobieraniu w latach 2002–2007 lub za ich część, ekwiwalentu lub bezpłatnego węgla w naturze.

4. Wnioski o wypłatę ekwiwalentu zgłasza się do końca I kwartału roku, w którym ekwiwalent ma zostać wypłacony po raz pierwszy.

5. Ekwiwalent jest wypłacany według następującego harmonogramu:

- 1) za rok 2002 – w 2007 r.;
- 2) za rok 2003 – w 2008 r.;
- 3) za lata 2004–2005 – w 2009 r.;
- 4) za lata 2006–2007 – w 2010 r.;
- 5) za lata 2008–2009 – w 2011 r.;
- 6) za lata 2010–2011 – w 2012 r.;
- 7) za lata 2012–2013 – w 2013 r.;
- 8) za rok 2014 – w 2014 r.;
- 9) za rok 2015 – w 2015 r.;
- 10) za rok 2016 i kolejne lata – odpowiednio w danym roku.

6. Ekwiwalent jest wypłacany:

- 1) za lata 2002–2009 – w terminie 2 miesięcy od dnia zgłoszenia wniosku za dany okres;
- 2) za lata 2010–2015 – w terminie do końca I kwartału roku, w którym ekwiwalent ma zostać wypłacony;
- 2a) za rok 2016 i kolejne lata – w terminie do końca I kwartału roku, w którym ekwiwalent ma zostać wypłacony, odpowiednio za dany rok;
- 3) w przypadku składania wniosku o wypłatę ekwiwalentu po raz pierwszy – w terminie 2 miesięcy od dnia zgłoszenia wniosku.

7. W przypadku wypłaty przez ZUS ekwiwalentu na wniosek, o którym mowa w ust. 1–4, ekwiwalent w następnych latach wypłaca się bez konieczności złożenia kolejnych wniosków o jego wypłatę.

Art. 8. 1. W razie śmierci osoby uprawnionej, która zgłosiła wniosek o wypłatę ekwiwalentu, należny jej ekwiwalent wypłaca się małżonkowi oraz dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku – małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego

gospodarstwa domowego, a w razie ich braku – innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, mają prawo do udziału w postępowaniu o wypłatę ekwiwalentu, nieukończonym wskutek śmierci osoby, która wystąpiła o wypłatę ekwiwalentu.

3. Roszczenia, o których mowa w ust. 1, wygasają po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której ekwiwalent przysługiwał, chyba że przed upływem tego okresu zgłoszony zostanie wniosek o prowadzenie postępowania w tym zakresie.

Art. 9. 1. Decyzję w sprawie ekwiwalentu wydaje i ekwiwalent ten wypłaca jednostka organizacyjna ZUS, która ustaliła prawo do emerytury lub renty.

2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, osobie uprawnionej przysługuje odwołanie do sądu właściwego w sprawach emerytur i rent.

Art. 10. 1. Do dochodzenia zwrotu nienależnie pobranego ekwiwalentu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291, z późn. zm.¹⁾), dotyczące dochodzenia zwrotu nienależnie pobranych świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

2. Z ekwiwalentu nie dokonuje się potrąceń i egzekucji.

Art. 11. 1. Ekwiwalent oraz koszty związane z obsługą wypłaty ekwiwalentu są finansowane ze środków budżetu państwa z części, której dysponentem jest Prezes ZUS.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. (uchylony)

5. (uchylony)

Art. 12. (uchylony)

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia²⁾.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 353, 794, 1621, 1981, 2105, 2270 i 2314.

²⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 14 sierpnia 2007 r.